

PRIRUČNIK ZA KORISNIKE LABORATORIJSKIH USLUGA

MEDICINSKO BIOKEMIJSKI LABORATORIJ
Švarcova 20,
Zagreb

Tel: +385 1 2350 122

www.dzz-istok.hr

e-mail: lab.maksimir@dzz-istok.hr

1. Opći podaci o laboratoriju

1.1. Radno vrijeme

Ponedjeljak – petak: 07:00 – 19:00 sati

Subota: 08:00 – 12:00 sati

Vađenje krvi:

Redovno 07:00 – 09:00 sati

Hitna služba (ponedjeljak – petak): 07:00 – 19:00 sati

Subota: 08:00 – 12:00 sati

1.2. Kontakt

Telefon: 01/2350 122

e-mail: lab.maksimir@dzz-istok.hr

1.3. Popis djelatnika

Voditelj laboratorija: Alenka Pezo, spec. med.biochem.

Glavni tehničar: Natalija Klepac Ćurković, bacc. med. lab. dijag.

Zdravstveno-laboratorijski tehničari:

Anita Marković

Iva Kutleša

Ivanka Kobeščak

Jasminka Doležan

Olga Maljur

[2. Prijem pacijenata](#)

2.1. Prijem pacijenata u laboratoriju

- Laboratorij je smješten na prvom katu zgrade (stepenište nasuprot ulaza)
- Potrebno je imati važeću zdravstvenu iskaznicu i predati je na dolasku
- Nakon upisa na šalteru, pacijenti se identificiraju, dodjeljuju im se bar-code naljepnice i pozivaju se u sobu na uzorkovanje.

2.2. Uputnica

- Laboratorij zaprima e-uputnicu od Vašeg izabranog liječnika

2.3. Načini naručivanja za pretrage

- MBL Maksimir ne provodi naručivanje niti za jednu pretragu.

2.4. Vađenje krvi

- Vađenje krvi provodi se **ujutro između 7 i 9 sati** prije konzumiranja bilo kakvog jela i pića

Od dolaska u laboratorij do uzimanja uzorka krvi bolesnik treba mirovati 15 minuta

[3. Priprema pacijenata](#)

3.1. Opće upute za pripremu pacijenata prije vađenja krvi

Priprema pacijenta:

- dan prije uzimanja uzorka krvi potrebno je izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost te uzeti uobičajene obroke hrane, ali ne premasne
- prije vađenja krvi treba biti 12 sati natašte, vodu je dozvoljeno piti
- konzumacija alkohola bi se trebala izbjegavati 24 sata prije uzorkovanja
- ujutro na dan vađenja krvi nije dozvoljeno konzumirati ništa osim vode (nije dozvoljena konzumacija kofeinskih napitaka i cigareta)
- ako se zna da neka farmakološki aktivna tvar (lijekovi, alkohol, kofein, nikotin, sredstva ovisnosti,oralni kontraceptivi) značajno utječe na koncentraciju analita koji se mjeri, treba je, ako je moguće (uz dogovor s liječnikom), izbjegavati najmanje dva dana prije uzimanja krvi

3.2. Posebne upute za pripremu pacijenata prije prikupljanja primarnih uzoraka

3.2.1. Upute za pripremu pacijenta kod praćenja OAT (PV-INR)

Ne uzimati oralnu antikoagulacijsku terapiju na dan vađenja krvi !

- Ne mijenjati uobičajene prehrambene navike, posebice unos namirnica bogatih vitaminom K (rajčica, banana, zeleno lisnato povrće: brokula, špinat, zelena salata, blitva, kelj, šparoge).

Tablica 1 : Najznačajnije i najčešće pogreške zbog nepridržavanja ispravne pripreme:

ČIMBENICI	DJELOVANJE
Prehrana i dodaci prehrani	↑ kolesterol, trigliceridi, glukoza, željezo, ALP
Tjelesni napor	↑ CK, laktat, urat, ubrzanje fibrinolize
Položaj tijela	Stojeći stav: ↑ eritrociti, leukociti, hemoglobin, proteini, kalcij
Doba dana	↑↓ hormoni, željezo, bilirubin, elektroliti, leukociti
Alkohol	Kratkoročno: ↑ glukoza, trigliceridi Dugoročno: ↑ GGT, MCV, ↓ PV, Trc
Pušenje	↑ eritrociti, leukociti, karboksihemoglobin, CEA ↓ imunoglobulin, B12

3.2.2. Upute za priprema pacijenata prije određivanja lipidnog statusa

- dva tjedna prije uzimanja uzorka krvi uobičajeno se hraniti, izbjegavati promjene u tjelesnoj težini
- 48 sati prije uzimanja uzorka krvi izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost, ne uzimati alkohol
- 24 sata prije uzimanja uzorka krvi uzimati uobičajene obroke hrane, ali ne premasne
- 12 sati prije uzimanja uzorka krvi ne uzimati hranu, piti alkohol i kavu, te pušiti
- određivanje ukupnog kolesterola ne bi se trebalo provoditi prije nego što prođe 8 tjedana od: akutnog infarkta miokarda, kirurške operacije, traume, sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida, akutne bakterijske ili virusne infekcije
- u dogovoru s liječnikom, 48 sati prije uzorkovanja ne uzimati lijekove koji utječu na koncentraciju lipida (antihipertenzivi, estrogeni, progestini, tiroidni hormoni)

3.2.3. Upute za pripremu pacijenata prije određivanja serumskog željeza

- 24-48 sati prije uzimanja krvi ne piti sokove obogaćene vitaminima i energetske napitke
- ako je bolesnik pod terapijom preparatima željeza ili/i multivitaminским preparatima obogaćenim željezom, kontrola željeza u serumu izvodi se najmanje
 - tjedan do 10 dana nakon peroralnog uzimanja željeza (ovisi o defekaciji)
 - tri dana nakon intravenoznih preparata ili
 - mjesec dana nakon intramuskularnog davanja željeza
 - tjedan do 10 dana nakon peroralnog uzimanja željeza (ovisi o defekaciji)

3.2.4. Upute za pripremu pacijenta prije određivanja hormona štitnjače

- Na dan vađenja krvi NE uzeti lijek prije vađenja krvi (propisanu dozu lijeka može se uzeti neposredno nakon vađenja krvi)

3.2.4 Upute za pripremu pacijenta prije provođenja testa oralne podnošljivosti glukoze (OGTT-a)

- test se izvodi ujutro, nakon noćnog gladovanja od 12 sati
- tri dana prije izvođenja testa potrebno je provoditi uobičajenu prehranu, bez promjena u unosu količine i vrste hrane i pića.
- najmanje 24 sata prije izvođenja testa potrebno se suzdržati od jače tjelesne aktivnosti
- test se izvodi tako da se krv od ispitanika uzme na početku samog testa te ispitanik zatim popije točnu određenu količinu glukoze otopljene u vodi
- mjeri se razina glukoze u krvi u određenim vremenskim razmacima
 - -kod trudnica : natašte, 60 minuta nakon opterećenja te 120 minuta nakon opterećenja
 - -kod ostalih : natašte te 120 minuta nakon opterećenja
- za vrijeme testa pacijent mora mirovati, ne smije pušiti, jesti, piti kavu i druga pića
- kod određivanja postprandijalnog profila šećera u krvi krv se vadi natašte, te 2 sata nakon standardiziranog obroka

3.2.5 Upute za pripremu pacijenta prije određivanja tumorskih markera

- Određivanje PSA preporučuje se prije bilo kakve manipulacije prostatom (npr. biopsija prostate, vožnja biciklom, spolna aktivnost i dr.) i najmanje 5 dana nakon digitorektalnog pregleda (DRP-a) zbog značajnog utjecaja na točnost rezultata.
- CA 125 se ne određuje za vrijeme menstruacije

3.2.6. Priprema pacijenta za test na okultno krvarenje u stolici

- 7 dana prije testa ne preporučuje se uzimati lijekove koji mogu dovesti do krvarenja u probavnom sustavu i pojave krvi u stolici (aspirin, indometacin, fenilbutazon, rezerpin, kortikosteroidi i dr.)
- test treba odgoditi kod proljeva, menstruacije, krvarenja iz hemoroida i hematurije
- preporučuje se analizirati tri uzastopne stolice kroz tri dana i to po dva uzorka s različitih mjesta iz svake stolice.

a. Gvajakov test:

bolesnik treba biti na posebnoj dijeti tri dana prije, (najmanje 48 sati) i tijekom ispitivanja treba izbjegavati:

- nedovoljno pečeno crveno meso (janjetina, govedina), jetrene kobasice, bijelu repu, hren, dinje, lubenice i sl.
- preparate željeza • vitamin C u količini >250 mg/dan
- preporučuje se: dobro kuhano meso, perad, riba, žitna kaša, kuhano voće i povrće, kikiriki i drugo koštunjavo voće, kokice, kruh od mekinja, salate

4. Popis pretraga

Tablica 2: Popis pretraga koje se određuju u MBL Maksimir

KRATICA	PRETRAGA	Vrsta uzorka /boja čepa/	Redovna pretraga	Hitna pretraga	VRIJEME IZVRŠENJA (TAT)
ALT	Alanin aminotransferaza	Serum /crvena/	Da		1 dan
AMS	α -amilaza	Serum /crvena/	Da		1 dan
AMS-U	α -amilaza	Urin /čaša/	Da		1 dan
APTV	Aktivirano parc. tromboplast. vrijeme	Plazma /plava/	Da		1 dan
AST	Aspartat-aminotransferaza	Serum /crvena/	Da		1 dan
Bilirubin	Bilirubin ukupni	Serum /crvena/	Da		1 dan
Ca	Kalcij ukupni	Serum /crvena/	Da		1 dan
CK	Kreatinin kinaza	Serum /crvena/	Da		1 dan
Cl	Klorid	Serum /crvena/	Da		1 dan
CRP	C-reaktivni protein	Serum /crvena/	Da	Da	1 dan/ 2 sata
DKS	Diferencijalna krvna slika	Puna krv	Da	Da	1 dan/ 2 sata
eGFR	Procjena glomerularne filtracije	Serum /crvena/	Da		1 dan
P anorg.	Fosfati anorganski	Serum /crvena/	Da		1 dan
Fbg	Fibrinogen	Plazma /plava/	Da		1 dan
Fe	Željezo	Serum /crvena/	Da		1 dan
Feritin	Feritin	Serum /crvena/	Da		1 dan
GGT	γ -glutamil transferaza	Serum /crvena/	Da		1 dan
Glukoza	Glukoza	Serum /crvena/	Da		1 dan
HbA1c	Hemoglobin A1c	Puna krv /ljubičasta/	Da		1 dan
HDL	HDL-kolesterol	Serum /crvena/	Da		1 dan
K	Kalij	Serum /crvena/	Da		1 dan
KKS-5	Kompletna krvna slika s 5 modalnom razdiobom leukocita	Puna krv /ljubičasta/	Da	Da	1 dan/ 2 sata
Kolesterol	Kolesterol ukupni	Serum /crvena/	Da		1 dan
Kreatinin	Kreatinin	Serum /crvena/	Da		1 dan

KRATICA	PRETRAGA	Vrsta uzorka /boja čepa/	Redovna pretraga	Hitna pretraga	VRIJEME IZVRŠENJA (TAT)
LD	Laktat-dehidrogenaza	Serum /crvena/	Da		1 dan
LDL	LDL-kolesterol	Serum /crvena/	Da		1 dan
Na	Natrij	Serum /crvena/	Da		1 dan
OGTT	Test oralne podnošljivosti glukoze	Plazma /siva/	Da		1 dan
Proteini ukupni	Proteini ukupni	Serum /crvena/	Da		1 dan
PV	Protrombinsko vrijeme - udio	Plazma /plava/	Da		1 dan
PV-INR	Protrombinsko vrijeme INR	Plazma /plava/	Da		1 dan
Rtc	Retikulociti	Puna krv /ljubičasta/	Da		1 dan
SE	Brzina sedimentacije eritrocita	Puna krv /crna/	Da	Da	1 dan/ 2 sata
TIBC	Ukupni kapacitet vezanja željeza	Serum /crvena/	Da		1 dan
TRIG	Trigliceridi	Serum /crvena/	Da		1 dan
UIBC	Nezasaćeni kapacitet vezanja Fe	Serum /crvena/	Da		1 dan
UREJA	Ureja	Serum /crvena/	Da		1 dan
Urin-test traka	Pregled mokraće- kemijski	Urin /čaha/	Da	Da	1 dan/ 2 sata
Sediment urina	Pregled mokraće -mikroskopski	Urin /čaha/	Da	Da	1 dan/ 2 sata
Okultno	Okultno krvarenje – hb	Stolica	Da		1 dan
CA 15-3	Ugljikohidratni antigen 15-3	Serum /crvena/	Da		1 dan
CA 19-9	Ugljikohidratni antigen 19-9	Serum /crvena/	Da		1 dan
CA-125	Ugljikohidratni antigen 125	Serum /crvena/	Da		1 dan
CEA	Karcinoembrionalni antigen	Serum /crvena/	Da		1 dan
f PSA	Slobodni prostata specifični antigen	Serum /crvena/	Da		1 dan
ft3	Slobodni trijodtironin	Serum /crvena/	Da		1 dan
ft4	Slobodni tiroksin	Serum /crvena/	Da		1 dan
PSA	Prostata specifični antigen	Serum /crvena/	Da		1 dan
T3	Trijodtironin	Serum /crvena/	Da		1 dan
T4	Tiroksin	Serum /crvena/	Da		1 dan
TSH	Tireotropin	Serum /crvena/	Da		1 dan
antiTPO	Antitijela protiv tireoidne peroksidaze -kvantitativno	Serum /crvena/	Da		1 dan

5. Način izdavanja nalaza

- kroz CEZIH
 - svi nalazi se dostavljaju liječnicima koji su pretrage i zahtijevali putem CEZIH-a
- osobno
 - pacijent može osobno preuzeti nalaz radnim danom od 16:00 – 18:00 na šalteru laboratorija
- e-mailom
 - pacijent može dati pisanu suglasnost da mu se nalaz pošalje elektronskim putem

6. Popis ovlaštenih osoba za davanje savjetodavnih usluga i informacija

6.1. Voditelj medicinsko-biokemijskog laboratorija

Odgovorna osoba: Alenka Pezo, spec. med.biochem.

Izdavanje i redovito ažuriranje različitih vrsta informacija za korisnike laboratorijskih usluga

- Za tumačenje rezultata korisnicima ovlašten je isključivo voditelj laboratorija.

6.2. Laboratorijski djelatnici

Odgovorne osobe: prvostupnik medicinsko-laboratorijske dijagnostike,
zdravstveno laboratorijski tehničar

Izdavanje različitih vrsta informacija za korisnike laboratorijskih usluga:

7. Način podnošenja pritužbi

Svaki korisnik može svoje pritužbe uputiti

1. usmeno svakom djelatniku laboratorija
2. u pisanom obliku
 - na adresu : DZ Zagreb – Istok, MBL Maksimir, Švarcova 20, 10000 Zagreb
 - E-mail: lab.maksimir@dzz-istok.hr
 - u Knjigu dojmova

U slučaju da korisnik ima pritužbu zaposlenici moraju tu pritužbu zaprimiti i prema danim okolnostima postupati:

- Iznesenu pritužbu ako je moguće riješiti odmah na mjestu gdje je pritužba iznesena.
- Zaposlenik Laboratorija izvijestit će osobu o proceduralnom postupku u rješavanju pritužbi DZZ - Istok.
- Voditelj laboratorija po zaprimljenoj prijavi odmah analizira problem na koji ukazuje pritužba.
- Nakon analize pismene pritužbe voditelj laboratorija odmah (a najkasnije u roku od mjesec dana), pismeno odgovara podnositelju pismene pritužbe.
- Evidencija o podnesenim pritužbama nalazi se u Laboratoriju kod voditelja.

8. Prijem uzoraka uzorkovanih izvan laboratorija

Laboratorij prima i uzorke koji su uzorkovani u liječničkim ordinacijama, staračkim domovima, kućnim posjetama i suradnim laboratorijima

8.1. Transport uzorka i vrijeme prijema

- Vrijeme prijema uzoraka je **ujutro između 7 i 9 sati**
- Uzorak je potrebno transportirati na sobnoj temperaturi (do 25 °C)
 - Primarni spremnik (epruveta) mora biti zatvoren i smješten uspravno u sekundarni spremnik za transport, kojim treba rukovati pažljivo
- Dozvoljeno vrijeme od uzorkovanja do dostave u laboratorij iznosi:
 - za opće biokemijske pretrage 6 sati
 - za kvalitativnu analizu mokraće 2 sata (najkasnije 4 sata)
 - za sedimentaciju eritrocita 2 sata
 - za analizu kompletne krvne slike 6 sati
 - za pripremu razmaza periferne krvi 6 sati
 - za analizu koagulacijskih pretraga 4 sata

8.2. Uputnica

osim obveznih podataka o pacijentu i vrstama pretraga, uputnica mora sadržavati

- vrijeme uzorkovanja,
- ime i prezime osobe koja je uzorkovanje izvršila

8.3. Prijem uzoraka

- laboratorijsko osoblje preuzima dostavljeni biološki materijal pri čemu provjerava
 - podatke na uputnici
 - popis traženih pretraga
 - da li je uzorak označen na pravi način (ime i prezime, datum rođenja)
 - da li je uzorak uzet u odgovarajuće epruvete ovisno o traženim pretragama, pri čemu treba strogo paziti i na količinu uzete krvi (do označene razine)
 - uzorak adekvatan za tražene pretrage (uvjeti pohrane do dolaska u laboratorij, prisustvo hemolize, ikterije, lipemije, zgrušan uzorak)
- laboratorij ima pravila za neprihvatanje neadekvatnih ili krivo obilježenih uzoraka
- vrijeme prijama uzoraka u laboratorij evidentirano je u LIS-u uz posebno oznaku „Uzorkovano izvan laboratorija“

8.4. Pravila za neprihvatanje uzoraka

- ne prihvaćaju se uzorci za koje je prošlo dozvoljeno vrijeme od uzimanja do dostave u laboratorij
- hemolitični uzorci (hemoliza in vitro) ne prihvaćaju se za određivanje K, LD, AST, ALT, alkalne fosfataze, CK, GGT, kolesterola, triglicerida, bilirubina, ukupnih proteina, te koagulacijskih pretraga
- lipemični uzorci ne prihvaćaju se za određivanje amilaze, ukupnog kalcija, željeza, LD, ukupnih proteina, hemoglobina, K, Na, te koagulacijskih pretraga

9. Opća pravila za uzorkovanje bioloških uzoraka

Priprema bolesnika i uzimanje uzoraka biološkog materijala

- bolesnik mora biti pravilno pripremljen za uzimanje uzorka

Pribor za uzimanje uzoraka

- uzorak krvi mora biti uzet u odgovarajuće epruvete ovisno o traženim pretragama, pri čemu treba strogo paziti i na količinu uzete krvi (do označene razine)

Prijam uzoraka

- ne prihvaćaju se zgrušani uzorci krvi uzeti u epruvete s antikoagulansom
- epruvete bez antikoagulansa moraju biti dostavljene u laboratorij u odgovarajućem položaju (krv nije u dodiru s čepom) i ne smiju se miješati (hemoliza)
- uzorci mokraće ne smiju se prenositi u epruvetama s gelom i u neadekvatnim posudama

Tablica 3: Vrsta spremnika primarnih uzoraka

UZORAK	VRSTA EPRUVETE	Boja čepa	Volumen	ADITIVI	OKRETANJE
VENSKA KRV	SERUM	CRVENA	6 ml 4ml	- aktivator zgrušavanja	5 x
	EDTA	LJUBIČASTA	2 ml	K3EDTA	8-10 x
	ESR	CRNA	1,6 ml 2 ml	NaCitrat 3,8%	8-10 x
	CITRATNA PLAZMA	PLAVA	1,8 ml	NaCitrat 3,2%	3-4 x
	FLUROID	SIVA	2 ml	KF/Na2EDTA	8-10 x
KAPILARNA KRV	SERUM	ŽUTA	500 ul	- s aktivatorom zgrušavanja,	5 x
	EDTA	LJUBIČASTA	500 ul	K3EDTA	8-10 x
MOKRAĆA	URINSKA ČAŠA			bez	
STOLICA	PLASTIČNE POSUDE			bez	

9.1. Upute za uzimanje venske krvi

- provjeriti podatke na uputnici (ime, prezime, datum, tražene pretrage), te identificirati bolesnika
- za izravnu identifikaciju koristiti bolesnikovo ime, datum rođenja ili neki drugi podatak, a odgovor usporediti s podatkom koji je prethodno upisan na uputnici
- pripremiti pribor za uzimanje uzorka krvi prema traženim pretragama
- položaj tijela za vrijeme uzimanja uzorka krvi je sjedeći
- tražiti bolesnika da stisne šaku i izaberi mjesto uboda
- dezinficirati mjesto uboda i pričekati da se dezinficijens (70%-tni izopropilni alkohol ili mješavina etanola i etera) osuši
- uzorak krvi ne treba uzimati iz hematoma, a ako drugačije nije moguće treba je uzeti distalno od hematoma i to naznačiti na uputnici
- podvezu koristiti najdulje 1 minutu, za lipide < 1 minute, a ako će se određivati kalcij, magnezij i željezo NE koristiti podvezu
- nakon uzimanja uzorka krvi na mjesto uboda staviti jastučić od vate
- ako uzimanje nije uspjelo, postupak ponoviti iz druge ruke
- nakon uzorkovanja (**nikada prije samog uzimanja uzoraka krvi**) označiti epruvete
- epruvete bez antikoagulansa (crveni čep) staviti u uspravan položaj, NE miješati
- epruvete s antikoagulansom promiješati lagano nekoliko puta

9.2. Upute za uzimanje kapilarne krvi

- uzimanje uzorka kapilarne krvi se preporučuje iz nedominantne ruke (dešnjaci iz lijeve, ljevci iz desne) iz prstenjaka, ženama i djeci iz srednjeg prsta, a maloj djeci iz pete
- prije uzimanja uzorka mjesto uboda očistiti 70%-tnom vodenom otopinom izopropanola ili mješavinom etanola i etera, a zatim obrisati jastučićem od vate
- ubod izvršiti lancetom tako da je oštrica položena okomito na otisak prsta
- prvu kap krvi odstraniti jastučićem od vate i pustiti da se kapljica slobodno stvara
- uzorak krvi navući u kapilaru, melanžer ili skupiti u mikroeprevetu s odgovarajućim antikoagulansom
- nakon završenog uzimanja uzorka krvi mjesto uboda prekriti jastučićem od vate

nakon uzimanja uzorka krvi u mikroeprevetu s odgovarajućim antikoagulansom, mikroeprevetu dobro začepiti i nježno bez miješanja okrenuti 10 puta

Nakon postupaka uzorkovanja sav pribor i materijal koji je upotrijebljen, a potencijalno je infektivan, mora se odložiti u za to predviđene spremnike.

REDOSLIJED PRIKUPLJANJA PRIMARNIH UZORAKA VENSKE KRVI

BR	PRETRAGE	VRSTA EPRUVETE	VOLUMEN	ODREĐIVANJE	POSEBNE NAPOMENE
1	HEMOKULTURA	STERILNE STAKLENE BOČICE	8–10 mL	Za određivanje aeroba i anaeroba u hemokulturi kod sumnje na sepsu. Paziti da uzorak ne dođe u dodir sa zrakom.	
2	KOAGULACIJA	PLAVI čep 3,2% citratna plazma 9NC 0,109M - plastične 9NC 0,105M - staklene	1,8 mL	- PV/INR - APTV - Fibrinogen	- Epruvetu napuniti do oznake. - Paziti na stabilnost analiziranog parametra.
3	SEDIMENTACIJA ERITROCITA	CRNI čep 3,8% citratna plazma 4NC ESR	1,6 mL	- Sedimentacija eritrocita	- Epruvetu napuniti do oznake.
4	OPĆA BIOKEMIJA IMUNOKEMIJA	CRVENI / ŽUTI čep - bez antikoagulansa, - s aktivatorom zgrušavanja, - sa ili bez gelnog separatora	6 mL 4 ml	1. OPĆE BIOKEMIJSKE PRETRAGE 2. IMUNOKEMIJA - hormoni štitnjače - tumorski biljezi	- Centrifugirati nakon 30 min. - Krv dostaviti unutar 60 min. od centrifugiranja
5	HEMATOLOGIJA	LJUBIČASTI čep K ₃ EDTA plastične	2 mL	Kompletna krvna slika	- Epruvetu napuniti do oznake.
6	GLUKOZA	SIVI čep Fluorid / Oksalat	32 mL	Glukoza	- Epruvetu napuniti do oznake. - Paziti na stabilnost analiziranog parametra (dostaviti unutar jednog sata)

9.3. Upute za uzimanje uzorka urina za kvalitativnu analizu

- uzorak izbora je srednji mlaz prve jutarnje mokraće nakon noćnog sna, toalete vanjskog spolovila, prije doručka i drugih aktivnosti, pri čemu vrijeme od posljednjeg pražnjenja mjehura treba biti najmanje 4, a najviše 8 sati
- analizu se ne preporučuje raditi kod žena neposredno prije, za vrijeme i neposredno nakon menstruacije kao ni kod žena koje imaju vidljiv vaginalni iscjedak
- uzorak mokraće treba skupljati u čistu posudu sa širokim grlom koja je po mogućnosti za jednokratnu upotrebu
- ako se uzorak prenosi do mjesta obrade, posuda mora biti zatvorena
- pregled uzorka mokraće treba učiniti unutar 2 sata (najkasnije 4 sata) po uzimanju uzorka